

Hondenpoepbeleid

app**ort**

**Paragraaf
Beleid**

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	2
2.	BELEID	3
	2.1 Checklist	3
	2.2 Toelichting	4
	2.2.1 Honden(poep)beleidplan	4
	2.2.2 Heffing hondenbelasting	4
	2.2.3 APV	5
	2.2.4 Zonering hondenvoorzieningen	5
	2.2.5 Dichtheid hondenvoorzieningen	6
	2.2.6 Inrichting hondenvoorzieningen	6
	2.2.7 Beheerbeleid - kwaliteitscriteria	7
	2.2.8 Uitvoering taken: eigen dienst of uitbesteding	7
3.	COMMUNICATIE	8
	3.1 Algemeen	8
	3.2 Interactieve beleidsvorming	8
	3.3 Overige voorbeelden en tips	8

1. INLEIDING

Deze paragraaf Beleid maakt onderdeel uit van het totaalconcept voor het honden(poep)beleid voor gemeenten dat Apport heeft ontwikkeld.

Het totaalconcept bestaat uit de volgende paragrafen:

- ❖ Honden(poep)beleid
- ❖ Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en Handhaving
- ❖ Inrichting (voorzieningen binnen de bebouwde kom)
- ❖ Onderhoud (inclusief kosten)
- ❖ Garantie
- ❖ Monitoring

Het doel van iedere paragraaf (met uitzondering van de paragraaf Garantie) is: "Het bieden van een overzicht over het onderwerp van het betreffende concept-onderdeel om aan de hand daarvan de stand van zaken binnen de gemeente te kunnen beoordelen".

2. BELEID

2.1 Checklist

NR	VRAGEN
Honden(poep)beleidplan	
1	Op welke wijze inventariseert en registreert de gemeente wat?
2	Hoe vaak wordt de registratie geactualiseerd?
3	Zijn de welke? onderdelen met betrekking tot voorzieningen, regels en handhaving in het beleid opgenomen?
Heffing hondenbelasting	
4	Komen de opbrengsten van de hondenbelasting ten goede aan voorzieningen voor honden?
5	Wat is de relatie tussen de baten en de lasten?
APV	
6	Is het honden(poep)beleid uitvoerbaar gemaakt in de APV?
Zonering hondenvoorzieningen	
7	Hoeveel hondenuitlaatplaatsen zijn aanwezig?
8	Zijn de locaties van deze uitlaatplaatsen op kaart aangegeven?
9	Hoeveel hondenlosloopgebieden zijn aanwezig?
10	Zijn deze losloopgebieden op kaart aangegeven?
11	Hoeveel honden speel- of sportplekken zijn aanwezig?
12	Zijn deze honden speel- of sportplekken op kaart aangegeven?
13	Zijn de verbodszones op kaart aangegeven?
Dichtheid hondenvoorzieningen	
14	Is de hondendichtheid per wijk of buurt in de gemeente bekend?
15	Sluit het aantal hondenvoorzieningen per wijk of buurt aan op de aanwezigheid van het aantal honden in de wijk of buurt?
16	Is er een goede verdeling van hondenvoorzieningen binnen de wijk of buurt aangebracht, met een niet te grote loopafstand van elke woning?
Inrichting hondenvoorzieningen	
17	Bevat het beleid voorwaarden voor het uniform inrichten van hondenvoorzieningen?
19	Bevat het beleid randvoorwaarden voor bebording en afvalbakken op de hon-

NR	VRAGEN
	denvoorzieningen?
Beheerbeleid - kwaliteitscriteria	
20	Welke kwaliteitscriteria hanteert de gemeente voor de aanwezigheid van uitwerpselen in de openbare ruimte?
21	Welke kwaliteitscriteria hanteert de gemeente voor de vullinggraad van 'gewone' afvalbakken?
22	Heeft de gemeente kwaliteitscriteria ontwikkeld voor speciale hondenpoepafvalbakken?
Uitvoering taken: eigen dienst of uitbesteding	
23	Is er een keuze gemaakt om de handhaving zelf uit te voeren of aan derden uit te besteden?
24	Zijn de mogelijkheden voor uitvoering van het onderhoud (poep ruimen, afvalbakken legen e.d.) door eigen dienst of externen in kaart gebracht?
Voorlichting	
25	Doet de gemeente aan voorlichting of een andere vorm van communicatie met betrekking tot het (ontwikkelen van) honden(poep)beleid?
CONCLUSIE	
Voldoet het gemeentelijke beleid aan de HPC norm?	
Ja / Nee / Gedeeltelijk	

2.2 Toelichting

2.2.1 Honden(poep)beleidplan

Veel gemeenten hebben beleid ontwikkeld ten aanzien van de inventarisatie en registratie van honden. Volgens CBS-gegevens uit 2008 zijn in Nederland 1.800.000 honden. Dit zijn zowel de bij gemeenten geregistreerde honden (ten behoeve van de hondenbelasting) als niet bij gemeenten geregistreerde honden. Het hebben van hondenbeleid impliceert het beschikbaar stellen van voorzieningen, het opstellen van regels ten aanzien van de voorzieningen en het organiseren van handhaving van de regels. Het beleid geeft ook aan welke gebieden voor honden zijn verboden. Bij voorkeur worden zowel hondenbezitters als niet-hondenbezitters betrokken bij het opstellen van het beleid.

2.2.2 Heffing hondenbelasting

Volgens CBS-gegevens uit 2008 hieven in dat jaar 209 gemeenten (ca. 45% van de gemeenten) het gezamenlijke bedrag van € 55.000.000,00 aan hondenbelasting. Het aantal gemeenten dat hondenbelasting heft, blijft door de jaren heen vrij stabiel. Per gemeente bedraagt de gemiddelde hondenbelastingopbrengst dus € 189.655,00.

Volgens het CBS varieerde in 2008 de hondenbelasting van € 35,00 tot € 200,00 euro per hond per jaar (voor de eerste hond). Net zo verschillend als de bedragen voor de eerste hond zijn de belastingtarieven voor de tweede, derde of pensionhond. De vraag is welke maatregelen uit de opbrengsten van de hondenbelasting worden gefinancierd.

	's Gravenhage 2008	Stein 2008	Etten-Leur 2009
Eerste hond	€ 106,80	€ 83,76	€ 40,08
Tweede hond	€ 167,28	€ 124,20	€ 115,20
Derde hond of meer	€ 212,16	€ 124,20	€ 115,20
Kennelhond	€ 317,16	€ 332,16	€ 276,48

2.2.3 APV

De meeste gemeenten hebben hun beleid ten aanzien van het uitlaten van honden, het opruimen van hondenpoep en het handhaven van deze verboden of geboden in de APV geregeld. Het doel is het voorkomen en corrigeren van overlast. De meeste overlast geeft de poep op trottoirs en in groenvoorzieningen. Enquêtes wijzen uit dat hondenpoep tot één van de grootste ergernissen behoort. In veel gemeenten heeft de handhaving een jojo-effect. Er wordt een tijdje aandacht aan besteed en na verloop van tijd is de prioriteit verdwenen. Dit leidt soms tot onnodige confrontatie tussen hondenbezitters en niet-hondenbezitters. Een onmisbaar onderdeel van het hondenbeleid is dat opruimplicht en handhaving worden gerelateerd en beide voor lange termijn in de steigers worden gezet.

2.2.4 Zonering hondenvoorzieningen

De voorzieningen voor honden kunnen doorgaans verdeeld worden in:

- ❖ Hondenuitlaatplaatsen
- ❖ Losloop- of uitrengedebied en
- ❖ Hondenspeel- of sportplekken
- ❖ Verbodzones voor honden

Hondenuitlaatplaatsen zijn voorzieningen waar honden (aangelijnd of los, dat verschilt per gemeente) kunnen worden uitgelaten en waar geen opruimplicht van kracht is.

In losloopgebieden mogen honden niet-aangelijnd worden uitgelaten en geldt (doorgaans) geen opruimplicht. Het losloopgebied fungeert tevens als hondenuitlaatplek. Hondenlosloopgebieden liggen meestal in dorps- en stadsranden of in ruigere groene zones.

In hondenspeel- of sportplekken mogen honden niet-aangelijnd worden uitgelaten en geldt (doorgaans) geen opruimplicht. Deze plekken worden zo ingericht dat honden er actief kunnen spelen (bijvoorbeeld met takken of in water) en dat de eigenaren er bij kunnen zitten (zitbanken).

In verbodszones mogen de honden niet komen. Dit zijn bijvoorbeeld: speelterreinen, speel- en ligweiden, schoolpleinen, jongerenontmoetingsplekken (JOP's), kwetsbare natuurgebieden en (een gedeelte van) stranden.

2.2.5 Dichtheid hondenvoorzieningen

Het verdient aanbeveling dat bij het bepalen van het aantal voorzieningen rekening wordt gehouden met:

- ❖ Demografische opbouw van een wijk of buurt (hondendichtheid).
- ❖ Gewenste loopafstand van een woning naar een hondenvoorzieningen.

De demografische opbouw van een wijk of buurt is (mede)bepalend voor de hondendichtheid van de wijk of buurt en dus voor het bepalen van het aantal benodigde hondenvoorzieningen. Zo hebben bejaarden vaker een hondje dan tweeverdieners en is de hondendichtheid in een hoogbouwbuurt anders dan die in een laagbouwbuurt.

Het bepalen van het aantal uitlaatlocaties in relatie tot de hondendichtheid (aantal geregistreerde honden per wijk) is van belang om te onderzoeken of het aantal voorzieningen voldoende is. Bij een aantal gemeenten wordt per uitlaatplek gerekend met een gemiddelde van 60 honden.

Gemiddeld genomen ligt een hondenvoorziening op 150-500 meter vanaf elke woning. Het aantal grotere uitlaatplekken (losloopgebied of hondenspeelplek) wordt meestal per wijk bepaald (bijvoorbeeld per wijk één locatie).

2.2.6 Inrichting hondenvoorzieningen

De herkenbaarheid van hondenvoorzieningen vergroot het gebruik ervan en daarmee het succes van het honden(poep)beleid. Het verdient aanbeveling om in het hondenbeleid aan te geven dat er een bepaalde uniformiteit dient te zijn in de inrichting en uitstraling van hondenvoorzieningen bijvoorbeeld het plaatsen van een haag als begrenzing van de voorziening, het hanteren van dezelfde soort bebording en herkenbare afvalbakken en dergelijke.

Als de gemeente de hondeneigenaar verantwoordelijk stelt voor het opruimen van de poep, dan dient de gemeente voor voldoende afvalbakken te zorgen. En wel op de juiste locaties. Dit stimuleert de hondeneigenaren om de poep op te ruimen.

Geadviseerd wordt in het beleid vast te leggen dat het niet gewenst is om hondenpoep in gewone afvalbakken of 'open afvalbakken' te gooien. Deze afvalbakken staan namelijk vaak direct naast zitbanken en kunnen voor stankoverlast zorgen. Het is aan te bevelen om speciaal ontwikkelde afvalbakken te gebruiken voor het deponeren van de hondenpoep. Zo zijn er bijvoorbeeld afvalbakken die aangesloten kunnen worden op het riool en bakken die goed afsluitbaar zijn. Ook worden gewone afvalbakken nogal eens van een speciale hondensticker

voorzien om aan te geven dat in deze bakken de hondenpoep kan worden gooid. Deze bakken dienen minimaal 30 meter verwijderd te zijn van zitbanken.

2.2.7 Beheerbeleid - kwaliteitscriteria

In veel gemeenten zijn in het beleid (vaak in een beeldkwaliteitsplan) bepalingen opgenomen voor de netheid van de openbare ruimte. Veelal wordt hiervoor de CROW Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte gebruikt. Deze catalogus geeft landelijke standaardnormen voor het onderhoud van objecten in de openbare ruimte. Dit gebeurt op vijf kwaliteitsniveaus: A+, A, B, C en D (respectievelijk zeer goed, goed, voldoende, matig en te slecht). De normen bestaan uit meetbare criteria met duidelijke omschrijvingen en illustratieve foto's. De kwaliteitsniveaus zijn opgenomen in RAW-systematiek.

Voor het hondenbeleid zijn van belang de schaalbalken voor:

- ❖ Aanwezigheid uitwerpselen in beplanting, in boomspiegels, op gazon en op verharding.
- ❖ Vullinggraad van afvalbakken. Het gaat hier om de 'gewone' afvalbakken. Voor speciale hondenpoepafvalbakken heeft CROW geen schaalbalken. Het behoort uiteraard tot de mogelijkheden dat de gemeente hiervoor zelf schaalbalken ontwikkeld.

2.2.8 Uitvoering taken: eigen dienst of uitbesteding

De handhaving van het hondenbeleid blijkt een conflictgevoelige materie. Er moet een keuze worden gemaakt voor handhaving door de eigen dienst(en) of door derden. Het verdient de voorkeur om handhavers buiten de eigen gemeente te betrekken.

Verder dient de gemeente een keuze te maken of zij de uitvoering van onderhoud van de hondenvoorzieningen zelf wil doen of door derden wil laten uitvoeren.

3. COMMUNICATIE

3.1 Algemeen

In een goed honden(poep)beleid neemt communicatie een belangrijke plaats in. Het is belangrijk om zoveel mogelijk mensen te betrekken bij de ontwikkeling, uitvoering en handhaving van het honden(poep)beleid. Indien er draagvlak is, heeft het beleid meer kans van slagen en meer mensen zullen bereid zijn het probleem gezamenlijk aan te pakken. Door de onderzoeken wat er bij de bewoners leeft, kan de gemeente het beleid afstemmen op de behoeften van de mensen. Het is echter niet eenvoudig om het gedrag van mensen te veranderen en vervolgens 'vast te houden'. Alleen door het blijven communiceren (participatie in beleidvorming, inspraak, voorlichting e.d.) zullen bewoners betrokken blijven. Veel gemeenten benaderen de hondenbezitters op een positieve en constructieve manier want veel hondenliefhebbers vinden het zelf ook vervelend als hun hond overlast veroorzaakt.

3.2 Interactieve beleidsvorming

De gemeente heeft als belangrijke taak om het hondenbeleid dicht bij de bewoners te brengen. Implementatie van het beleid is gemakkelijker na een transparant en interactief proces van totstandkoming van het beleid. Bewoners worden niet graag onvoorbereid geconfronteerd met de aanleg van een hondenuitlaatplaats dichtbij de woning. De hondenbezitters worden bij voorkeur betrokken bij de totstandkoming van voorzieningen (door eigen ideeën en inspraak). Opruimplicht en handhaving worden beter geaccepteerd na duidelijke informatie over de redenen en de wijze waarop het een en ander wordt/moet worden uitgevoerd. Bij voorkeur krijgen alle hondenbezitters (jaarlijks) een samenvatting van het hondenbeleid en een kaart met daarop aangegeven alle voorzieningen. In huis- aan huisbladen wordt voldoende aandacht aan het onderwerp besteed, zodat ook niet-hondenbezitters op de hoogte zijn. Voldoende en duidelijke voorlichting zorgt in de regel voor breed draagvlak! Sommige gemeenten pakken een campagne gemeentebreed op door bijvoorbeeld billboards, TV spots, advertenties, nieuwsbrieven, folders, hondenkaart en dergelijke. Ook betrekken niet hondenbezitters!

3.3 Overige voorbeelden en tips

Hieronder staat een aantal voorbeelden van activiteiten die gemeenten in het kader van het (ontwikkelen van) honden(poep)beleid kunnen ondernemen:

- ❖ Introduceren centraal meldpunt
- ❖ Opschoonacties samen met bewoners